

جنگاوران ویدئویی

سیدمصطفی‌هاشمی‌طبا

در فاصله اعلام آتش‌بس در تجاوز نیروهای آمریکایی-صهیونی به کشورمان و تقاضنامه پایان جنگ در نشستی از مدیران کشور، یکی از مدیران سابق که همفکری نزدیکی با به‌اصطلاح تندروها و جنگ‌آوران خیالی دارد، مدت طولانی راجع به بازسازی تأسیسات تخریب‌شده در تجاوز و چگونگی تأمین سرمایه برای این امر صحبت می‌کرد. علی‌رغم نظرات دوستانش که می‌گویند جنگ را باید ادامه داد و هزینه کرد (بدون محدودیت و بدون محاسبه هزینه-منفعت) و سیلی اول را باید به آمریکا بزیم و هرکه سیلی اول را بزند برنده است، از نظر ایشان به‌اصطلاح نه خانی آمده و نه خانی رفته است. نه جنگی بوده و نه جنگ مجددی در راه است و می‌توانیم با خیالی راحت به بازسازی بپردازیم و فقط مشکل کشور تأمین هزینه‌های بازسازی است. همین دوست عزیز هم‌سواره تاکید دارد هیچ‌گونه کمبودی در زندگی مردم نباید ایجاد شود، همچنان‌که دوستان به‌اصطلاح تندرو و جنگ‌آوران خیالی ایشان دائم به دولت ایراد وارد می‌کنند که در فکر تأمین نیازهای مردم نیست. گویی جنگ مانند بازی‌های جنگی ویدئویی است که راحت روی میل نشسته و میوه و جای و قهوه در کنارشان است و دائم در جنگ پیش‌رو می‌جنگند و تلفات می‌گیرند و هیچ مشکلی هم برای میوه و چای و قهوه و بدنشان پیش نمی‌آید. البته اینکه ما در چه حد و در چه موارد می‌باید به بازسازی بپردازیم امری است که با توجه به شرایط روز و آنچه در پیش است، تعیین اولویت کنیم، اما اینکه بر بازسازی همه‌جانبه در کنار شعار پیش‌گامی در جنگ و سیلی‌زدن به دشمن به عنوان شروع پیروزی یاد کنیم و سپس انتظار داشته باشیم که هیچ صدمه‌ای به آب، برق، گاز، نان، امکانات حمل‌ونقل و سایر موارد وارد نشود و در همان حال از دولتیان انتظار کاهش تورم، ارزانی و رفاه داشته باشیم، امری ناممکن و تخیلی است و اینک این تنوع تخیل در لباس اسلام‌خواهی، تاسی به امام حسین علیه‌السلام، دل‌سوزی مردم و شعار چهارمین قدرت جهان بودن خود را نشان می‌دهد.

یادداشت

پایان یک دوگانه

سیاست ایران حول چه محوری بازآرایی می‌شود؟

افشین حبیب‌زاده

در سه دهه گذشته، فهم سیاست ایران بدون ارجاع به دوگانه اصلاح‌طلبی و اصولگرایی تقریباً ناممکن بود. انتخابات، رقابت‌های سیاسی، ائتلاف‌ها، رسانه‌ها و حتی بسیاری از منازعات فکری در چارچوب این دوگانه تعریف می‌شدند. اما تحولات سال‌های اخیر نشان می‌دهد این تقسیم‌بندی، دست‌کم به‌تلهایی، دیگر توان توضیح واقعیت پیچیده سیاست ایران را ندارد. امروز در میان اصولگرایان نیز طیف‌های متنوعی وجود دارند؛ از کسانی که بر حفظ وضع موجود تاکید می‌کنند تا آنان که خواهان اصلاحات جدی در شیوه حکمرانی هستند. در سوی دیگر، اصلاح‌طلبان نیز از یک طیف یکدست فاصله گرفته‌اند؛ از اصلاح‌طلبان درون‌ساختاری تا کسانی که از تغییرات بنیادین در برخی ترتیبات حقوقی و سیاسی سخن می‌گویند. در چنین شرایطی، پرسش اصلی دیگر این نیست که چگونه کدام جریان، اصلاح‌طلب یا اصولگرا، دست بالا را خواهد داشت؛ بلکه پرسش مهم‌تر آن است که شکاف بنیادینی که سیاست ایران در دهه آینده حول آن سازمان خواهد یافت چیست؟ این پرسش را نمی‌توان صرفاً با تحلیل رفتار احزاب یا نتخبگان پاسخ داد. برای یافتن پاسخ باید به سراغ نظریه‌های معاصر علوم سیاسی رفت؛ جایی که اندیشمندان بزرگ کوشیده‌اند توضیح دهند جوامع چگونه وارد دوران‌های جدید سیاسی می‌شوند و شکاف‌های مسلط آنها چگونه تغییر می‌کند. نخستین راهنما در این مسیر، نظریه مشهور شکاف‌های اجتماعی است که توسط سیمور مرتین لیپست و اشتاین رولکان مطرح شد. از نگاه آنان، احزاب و جریان‌های سیاسی در خلا به وجود نمی‌آیند، بلکه بازتاب شکاف‌های عمیق اجتماعی هستند. در اروپا، شکاف میان کارگران و سرمایه‌داران، میان مرکز و پیرامون، یا میان نیروهای مذهبی و سکولار، احزاب مدرن را شکل داد. به بیان دیگر، سیاست روی سطح جامعه حرکت می‌کند و ریشه‌های آن در اعماق تحولات اجتماعی قرار دارد.

ادامه در صفحه ۴

پنجشنبه ۱۱ تیر ۱۴۰۵
۱۷ محرم ۱۴۴۸
۲ جولای ۲۰۲۶
سال بیست‌دوم
شماره ۵۴۲۲
۴۰ هزار تومان
۸ صفحه

روزنامه

در «شرق» امروز می‌خوانید:

حملات هوایی افغانستان علیه پاکستان • هزینه پنهان جرائم اقتصادی / پیمان حاج‌محمود عطار • دیوان عالی علیه ترامپ

گزارش «شرق» از رد درخواست، الزام به ترک خاک و ایجاد محدودیت‌های جدید در تمدید اقامت ایرانیان ساکن ترکیه

پایان رؤیای استانبول

گزارش تیرتیک رادر صفحه ۵ بخوانید

روایت «شرق» از جنجال تازه صد اوسیما؛ چرا گفت‌وگوی قالیباف سانسور و قطع شد؟

گروگان‌گیری روایت در ساختمان شیشه‌ای

گزارش رادر صفحه ۲ بخوانید

یادداشت

وحدت ملی؛ سرمایه‌ای که معادلات را دگرگون کرد

محمدبهرامی سیف‌آباد

نماینده مجلس، عضو کمیسیون انرژی مجلس

از معادلات منطقه‌ای حذف یا نادیده گرفت. هیچ نظم‌پایداری در منطقه، بدون در نظر گرفتن جایگاه ایران و کشورهای همسایه شکل نخواهد گرفت. این جایگاه نه محصول شعار، بلکه حاصل تاریخ، ظرفیت‌های ملی و ایستادگی مردم است.

در چنین شرایطی، آنچه باید چراغ راه تصمیم‌گیری باشد، فقط و فقط «مصالح ملت ایران» است. در نظام جمهوری اسلامی، تصمیمات راهبردی کشور در چارچوب قانون و با هدایت‌های مقام معظم رهبری اتخاذ می‌شود. اعتماد به این سازوکار، بخشی از عقلانیت سیاسی و سرمایه اجتماعی کشور است.

در کنار اقتدار دفاعی، نباید از نقش خردورزی، تدبیر و بهره‌گیری از

یادداشت

سینما؛ محلی که تماشاچی را به تماشاگر بدل می‌کند

سالن سینما، فوتبال و سوژگی مخاطب

رضا صدیق

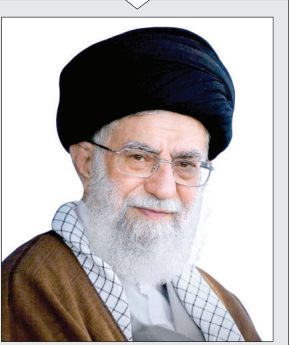
تحلیلگرفهنگ

نمایش فوتبال در سینماهای کشور، مرز فروش بلیت را به نسبت نمایش فیلم‌ها می‌شکند و این سؤال را می‌سازد که چرا؟ این پرسش و چرایی، در خود پاسخی نهفته دارد. هم باید در مقایسه با فوتبال و سینما –به عنوان دو ابزار سرگرمی و اقتصاد سیاسی فرهنگ- پاسخ را جست و هم در نفس خود سینما، فیلم‌های موجود را چه در ایران و چه در سینمای جهان، فوتبال تلفیقی از تعلیق سینمایی و هیجان‌های دراماتیک است. بازیکنان فوتبال هرکدام پرسوناژهای قصه‌ای ۹۰دقیقه‌ای هستند که بدون نوشتن سناریویی ازپیش‌تعیین‌شده، به یکباره از ایزهای رهگذر به سوژه‌ای قهرمان بدل می‌شوند. انتخاب بهترین بازیکن زمین، شباهت زیادی به جایزه بهترین بازیگر یک جشنواره دارد. بازیکنی که بازیگر می‌شود، قهرمان زمین می‌شود و تماشاچیان فوتبال را به تماشاگر تبدیل می‌کند. همین تعلیق، همین هیجان دراماتیک و همین «دانستن» آخر قصه که مشمول بازیکنان این نمایش ۹۰دقیقه‌ای نیز می‌شود، خود بخشی از جذابیت تماشای فوتبال است و وقتی این نمایش، از قاب تلویزیون به سالن تارکک سینما نقل مکان می‌کند، هیپنوتیزم تماشا را بر پرده سینما دوچندان می‌کند، یعنی همان کاری که پیش‌تر، فیلم‌های سینمایی جورش را می‌کنیدند. تفاوت تماشای فوتبال در سینما با تماشای فوتبال از قاب تلویزیون یا حتی در استادیوم، در یک تغییر ماهوی مهم قرار دارد. مخاطب در حالت تماشای فوتبال در استادیوم، «تماشاچی» است و هنگام تماشای فوتبال در سینما، از تماشاچی به «تماشاگر» تغییر می‌کند. تفاوت تماشاچی و تماشاگر نیز در «چی» و «گر» نهفته است. تفاوت جایگاه این دو، در نوع تناسب با آن ایزه معنا می‌شود. تماشاچی مفعول است و تماشاگر فاعل. تماشاچی ایزه است و تماشاگر سوژه. در سینما، فیلم خوب فیلمی است که بتواند مغفولیت مخاطب را به فاعلیت سوژگی بدل کند و سال‌هاست که نه در سینمای جهان و نه در سینمای ایران، چنین موقعیتی مغفول مانده است. یعنی سال‌هاست که دیگر مخاطبان سینما، تماشاچی سینما هستند و نه تماشاگر سینما اما وقتی فوتبال بر پرده سینما نمایش داده می‌شود –به‌ویژه فوتبال ملی- به دلیل نوع تناسب مخاطب با آنچه بر پرده نمایش داده می‌شود، آن سوژگی در نهان مخاطب رقم می‌خورد؛ در چنین وضعیتی است که نمایش فوتبال تیم ملی در سالن سینما، با اقبال بیشتری روبه‌رو می‌شود. مخاطب امروز در جهان حاضر به دلیل قیامی که خارج از دسترسش در

همه ظرفیت‌های سیاسی و دیپلماتیک نیز غافل شد. تاریخ نشان داده است ملت‌های مقتدر از موضع عزت و اعتمادبه‌نفس، هم از توان دفاعی خود صیانت می‌کنند و هم هرگاه تأمین‌کننده منافع ملی باشد، از ابزار گفت‌وگو، تعامل و دیپلماسی هوشمندانه بهره می‌گیرند. اقتدار و دیپلماسی دو مسیر متعارض نیستند، بلکه دو بازوی مکمل برای پاسداری از منافع یک ملت‌اند.

از همین رو، امروز بیش از هر زمان دیگری باید مراقب بود هیاهوی سیاسی، جایگزین گفت‌وگوی مستولانه نشود. طبیعی است که در هر جامعه‌ای دیدگاه‌های متفاوتی وجود داشته باشد، اما هیچ جریان، رسانه یا صدایی نباید خود را نماینده انحصاری ملت بدانند. تکرر آرا زمانی ارزشمند است که به انسجام ملی آسیب نرزد و سرمایه بی‌بديل اعتماد عمومی را خدشه‌دار نکند.

امروز بیش از هر زمان دیگر، ایران به همدلی نیاز دارد. آنچه دشمن را در دستیابی به اهدافش ناکام گذاشت فقط توان نظامی نبود، بلکه وحدت مردم، اعتماد عمومی و باور مشترک به حفظ ایران بود. پاسداشت این سرمایه، رسالتی است که بر دوش همه ما قرار دارد؛ از مسئولان و نتخبگان گرفته تا رسانه‌ها و فعالان سیاسی. آینده ایران، در گرو حفظ همین وحدت و ترجیح منافع ملی بر هر مصلحت زودگذر سیاسی است.

ایران برای برگزاری یکی از بزرگ‌ترین آیین‌های وداع تاریخ خود آماده می‌شود

تهران در آستانه بدرقه

«رهبر شهید انقلاب»

۲

برگزیده‌ها

استاد محرم‌انه از برنامه مخفیانه آموزش نظامی میان مسکو و بکن در جنگ اوکراین برده برداشت

ائتلاف پنهان روسیه و چین

از پایان تحریم تا احیای کریدور انرژی شرق مدیترانه تلاش‌های کشوری جنگ‌زده برای خروج از بن‌بست و ویرانی

ترمیم سوریه

سفری به سیستان و یلوچستان برای دوره‌کردن دوباره چالش‌های معیشتی و اقتصادی مردم این استان

فراموشی

در سرزمین نیمروز

چه کسانی مشمول توبه

و احراز توبه می‌شوند؟

یادداشتی از ابراهیم ایوبی

جام ۲۰۲۶

دستاوردهای رسانه ملی از نتایج تیم ملی در جام جهانی ۲۰۲۶

بالای چشم‌شان

ابرو نیست!

زندگی پرفرازونشیب آقای خیل

یادداشت

یادداشت

سیاست، وحدت و عدالت

در فضاهای شهری

ترانه یلدا

معمار و شهرساز

اگرچه سیاست همیشه در زندگی بر همه چیز سایه می‌اندازد، اما دغدغه این نوشته سیاسی نیست، بلکه طرح موضوع عدالت فضائی و حق زندگی در شهر برای همه است. عدالتی که هر روز در لایه‌های مطالبی که در فضای تنگ مجازای می‌خوانم، آرزوی همه است و در عمل به آن توجهی نمی‌شود. به نظر می‌رسد ۵۰ سال حکمرانی شهری (Urban Governance) در دوره جمهوری اسلامی بر شهرها،مان، مردم را به سوی نوعی رفتار جمعی محتاطانه و سنتی سوق داده است. اما این رفتار حتی در مقایسه با بسیاری کشورهای گاه برای خودمان هم مقبول نبوده است. به هر حال امسال، بعد از آرام‌گرفتن تجاوزات آمریکا و اسرائیل استعمارگر، همه‌جا صحبت از اصلاح سیاست‌های جاری داخلی و رسیدن به نوعی وحدت میان گروه‌های اجتماعی است. همه می‌گویند خوب است در عین رعایت نظم در میدان و خیابان، سیستم‌های شهری ظوری سامان گیرند که عموم مردم راحت‌تر باشند و شبح جنگ دائم بر دوششان تحمیل نشود. پدیده میدان و حضور جمع‌هایی در میادین و چهارراه‌های تهران از پدیده‌های جالبی است که تا به حال چنین منظم در تهران و دیگر شهرهایمان دیده نشده بود. اکنون بیش از سه ماه است که این جریان از دوران جنگ ادامه دارد و هر شب میادینی مثل میدان تجریش یا انقلاب کاملاً بسته می‌شوند و ساعت‌ها در اختیار تظاهرکنندگان قرار می‌گیرند. فردی در میدان تجریش می‌گفت: برخی افراد با ماشین از خیابان‌های اطراف میدان خلاف می‌آیند و ماشین‌هایشان را هرجا می‌خواهند پارک می‌کنند. هر شب خیابان‌ها و به‌ویژه خیابان ولیعصر، از پارک‌وی تا تجریش، راه‌اندان است.

ادامه در صفحه ۳